

Česká republika

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Hanušovice, okres Šumperk

Adresa: Hlavní 145, 788 33 Hanušovice

Identifikátor školy: 600 148 319

Termín konání komplexní inspekce: 21. – 25. říjen 2002

Čj.:	135 227/02-005133
Signatura:	km5zw102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Město Hanušovice, Hlavní 92, 788 33 Hanušovice. Základní škola (ZŠ) s kapacitou 650 žáků byla zřízena jako příspěvková organizace, má celkem 22 třídy 1. – 9. ročníku s průměrným počtem 24 žáci na jednu třídu a s celkovým počtem 527 žáků. Kapacita školy je využita na 81 %. Škola sdružuje školní družinu (ŠD) s kapacitou 60 žáků, mateřskou školu (MŠ) s kapacitou 125 dětí, školní jídelnu (ŠJ) MŠ s kapacitou 200 jídel a školní jídelnu ZŠ s kapacitou 500 jídel. Škola má tři odloučená pracoviště: ŠJ a ŠD Hanušovice, Hlavní 104, MŠ Hanušovice, Hlavní 313, MŠ a ŠJ Hanušovice, Údolní 127. Žáci dojíždějí do školy ze čtyř okolních obcí. Ve školním roce 2002/2003 je výuka 1. - 9. ročníku organizována podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Čtyřtřídní mateřská škola vznikla sloučením dvou předškolních zařízení a od 1. července 2001 je součástí ZŠ. V budově na ulici Hlavní 313 jsou umístěny tři třídy, v budově, která se nachází v okrajové části města na ulici Údolní 127, je jedna třída. MŠ zabezpečuje na obou pracovištích celodenní provoz. Ve školním roce 2002/2003 jsou k docházce zapsány celkem 94 dětí, z nichž 5 dětí dochází nepravidelně. Činnost mateřské školy se řídí Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání čj. 14 132/01-22. O povolení výjimky z počtu dětí na třídu rozhodl ředitel školy.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu ZŠ ve školním roce 2002/2003
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schválenému učebnímu dokumentu ZŠ ve školním roce 2002/2003
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v ZŠ ve vyučovacích předmětech: český jazyk, matematika, zeměpis, přírodopis, přírodověda, cizí jazyky, dějepis, rodinná výchova, občanská výchova a hudební výchova (jen 1. stupeň)
- personálních, materiálně-technických podmínek a průběhu vzdělávání a výchovy v mateřské škole ve školním roce 2002/2003
- personálních a materiálně-technických podmínek školního stravování a dodržování finančních, výživových a spotřebních ukazatelů (viz protokol)
- efektivnosti využívání finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu za období roku 2001

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální zajištění výuky v ZŠ není optimální. Z celkového počtu vyučovacích hodin je 22 % zabezpečeno nekvalifikovanými učiteli, tato skutečnost neměla negativní dopad na výslednou kvalitu sledované výuky. Skladba úvazků respektuje aprobovanost všech vyučujících. Výchovná poradkyně má potřebnou kvalifikaci. Výchovně-vzdělávací činnost v MŠ zabezpečuje sedm pedagogických pracovníků. Všechny splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti a mají dlouholetou praxi. Jedna pedagogická pracovníce je pověřena vedením mateřské školy. Míra vyučovací povinnosti dvou učitelek MŠ je nesprávně stanovena na dobu přepravy dětí hromadnou dopravou do MŠ.

Ustavené poradní orgány vedení školy, a to zejména některé předmětové komise, se podílejí na zkvalitnění výchovně-vzdělávací činnosti ZŠ jen částečně. V práci těchto předmětových komisí se projevuje formálnost, neplní důsledně svou poradní funkci směrem k začínajícím a nekvalifikovaným učitelům. Není dosud vytvořen účinný systém v jejich vedení, učitelé si vyměňují své zkušenosti v oblasti metodiky a didaktiky výuky jednotlivých předmětů spíše nahodile a z vlastní iniciativy. Metodické sdružení plní kvalitně svou funkci v oblasti dalšího vzdělávání učitelek, vzájemné výměny zkušeností, výběru učebních pomůcek a organizování soutěží. Metodické vedení učitelek MŠ spočívá v předávání poznatků z dalšího vzdělávání, v zajišťování aktuální odborné literatury. Vedení školy věnuje výraznou podporu oblasti dalšího vzdělávání všech pedagogických pracovníků. Při výběru akreditovaných vzdělávacích akcí přihlíží k potřebě zajistit optimální personální podmínky pro uskutečňování vybraného vzdělávacího programu. Uplatňovaný styl řízení, s definovanými kompetencemi jednotlivých zaměstnanců a opírající se o kontrolní činnost, je funkční. Kvalita práce pedagogů je průběžně sledována, systém jejich pravidelného hodnocení je realizován. Vychází však z kritérií pro přidělení nenárokových složek platu, která dostatečně nepreferují oblast výchovy a vzdělávání.

Kontrolní činnost je prováděna plánovitě a promyšleně v rámci kompetencí rozdělených mezi ředitele školy, jeho zástupkyni a vedoucí učitelku MŠ. Výuka je kontrolována v celé šíři včetně činnosti zájmových útvarů. Vedení školy se při četných hospitacích zaměřuje především na práci začínajících učitelů. Při kontrolní činnosti však nejsou v dostatečné míře využívány ustavené metodické orgány. Soustavná pozornost je věnována i kontrole práce provozních zaměstnanců ve všech součástech školy.

Systém přenosu informací mezi pracovníky školy, mezi všemi součástmi školy i směrem k rodičům je účelně zaveden a umožňuje spolehlivý transfer informací. Ustanovená školní samospráva i schránka důvěry plní funkci kvalitní zpětné vazby. Učitelé mají k dispozici přehledně zpracované aktualizované informace o žácích se zdravotním postižením. Řád školy obsahuje všechna předepsaná ustanovení a byl projednán na jednání pedagogické rady. Mateřská škola je otevřená vůči rodině, nabízí rodičům spoluúčast v programových činnostech a aktivní zapojení do života školy.

Personální podmínky školy jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola spolu s mateřskou školou a školními jídelnami, které sdružuje, užívá celkem pět budov. Prostorová kapacita a vybavení budovy základní školy vytvářejí odpovídající podmínky pro výchovu a vzdělávání žáků. Prostorné kmenové učebny jsou zařízeny funkčně, opotřebovaný žakovský nábytek, který již v plné míře nesplňuje nová hygienická kritéria, se postupně vyměňuje. Estetika a podnětnost učebního prostředí jsou na průměrné úrovni. Z deseti odborných učeben (včetně dílen, cvičné kuchyňky, dvou učeben informatiky) slouží tři současně jako kmenové učebny. Tělocvična vytváří příznivé podmínky pro školní a mimoškolní sportovní aktivity. Obě budovy mateřské školy jsou účelově adaptované. Interiéry jsou vybaveny starším většinou opotřebovaným, ale dosud funkčním nábytkem. Veškerý herní a pracovní materiál je dětem velmi dobře dostupný. Vybavení pracovních míst nábytkem v jedné velikosti nezohledňuje vzrůstové rozdíly dětí. Učebny v budově MŠ v ulici Údolní 127 mají nevhodné osvětlení. Prostorové uspořádání místností umožňuje realizovat skupinové i individuální činnosti dětí.

Aktualizace fondu učebnic s cílem zajistit ucelené učebnicové řady postupuje systematicky. Škola poskytla všem žákům platné a vhodné učebnice pro jednotlivé vyučovací předměty s výjimkou předmětu rodinná výchova, což je v rozporu s obecně platným právním předpisem. Sbírky učebních pomůcek pro některé předměty nejsou příliš rozsáhlé, zčásti jsou zastaralé, v uplynulém školním roce se doplňovaly ve velmi malé míře s ohledem na výši přidělených finančních prostředků. Školní knihovna je učiteli i žáky navštěvována. Její knižní fond se průběžně rozšiřuje, nabízí žákům i učitelům tituly beletrie, literaturu encyklopedickou a odbornou. V průběhu výuky byli žáci vedeni k práci s uvedenými informačními zdroji. Materiálně-technické zdroje školy umožňují plnit specifické výukové cíle vyučovacích předmětů.

Vybavení mateřské školy hračkami, učebními pomůckami a didaktickou technikou je pouze na základní úrovni. V tělocvičně je dostatek náradí, náčiní a dalších pomůcek, k dispozici je také klavír. Velmi dobře je vybaven výtvarný ateliér. Na estetické výzdobě školy se spolupodílejí učitelky, děti i rodiče. Stanovený režim činností v průběhu dne respektuje požadavky psychohygieny. Možnost individuálního přizpůsobení odpoledního odpočinku dětem s menší potřebou spánku zatím není využívána. V dopoledních činnostech v průběhu inspekce neúměrně převažovaly řízené činnosti nad spontánními aktivitami dětí. Pitný režim je zaveden formálně.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy v základní škole a mateřské škole jsou na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Výchovně-vzdělávací činnost školy je organizována v souladu se vzdělávacím programem Základní škola, v mateřské škole vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání.

Učební plán vzdělávacího programu ZŠ je dodržen, koresponduje s rozvrhem hodin, vedení školy vhodně využilo jeho pružnosti k modifikaci hodinových dotací jednotlivých předmětů. Kontrolou předepsané a další dokumentace nebyly zjištěny nedostatky v plnění učebních osnov ve sledovaných předmětech.

Povinná dokumentace je vedena, zachycuje průběh a výsledky vzdělávání v jednotlivých předmětech zvoleného vzdělávacího programu. Kontrola však shledala nedostatky věcného i formálního charakteru v třídních výkazech a katalogových listech tříd 2. stupně, jejichž odstranění bylo s vedením školy projednáno. Povinná dokumentace mateřské školy je vedena v předepsaném rozsahu. Nedostatky ve vedení evidenčních listů (neúplné vyplnění) byly projednány s vedoucí učitelkou, která současně provádí kontrolu plnění stanovených úkolů při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů. Na společných poradách věnuje pozornost analýze výsledků práce mateřské školy.

Zjištěné nedostatky prokázaly dílčí rezervy v kontrolní činnosti ředitele školy. Není stanoven jednotný systém vedení předepsané dokumentace, kontrola nebyla důsledná.

Výchovně-vzdělávací činnost školy ve sledovaných předmětech je v souladu se zvolenými vzdělávacími programy. Nedostatky se vyskytly ve vedení předepsané dokumentace, kontrola této oblasti činnosti školy není dostatečně účinná.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů (český jazyk, matematika a hudební výchova v 1. – 5. ročníku)

Hospitované hodiny byly vyučovány kvalifikovanými učitelkami, pouze jedna hodina byla vedena učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti, tato skutečnost neměla negativní vliv na kvalitu její výuky.

Účelně zpracované celoroční tematické plány učiva zohledňují charakter a specifické cíle jednotlivých předmětů, zpravidla obsahují i cílové kompetence.

Ve většině výuky se projevila promyšlenost organizace i volby metod a forem práce směřující k aktivnímu učení žáků. Převažovala názornost a činnostní charakter výuky s využitím pomůcek převážně zhotovených vyučujícími. Verbální projev učitelek byl stručný, jasný a srozumitelný, jejich zpěv a instrumentální dovednost umocňovaly estetický prožitek z hudebních činností. Žáci uplatňovali schopnosti a dovednosti slovně vyjádřit vlastní myšlenky, řešit problémové úkoly, aplikovat učivo do praxe a většinou vzájemně spolupracovali i tvořivě improvizovali.

Při výuce s frontálním a stereotypním vedením žáků nebyl čas využit efektivně. Převažoval mluvní projev učitelek s omezením prostoru pro rozvoj řečových dovedností žáků a přesnosti jejich matematického vyjadřování. Dostatečná pozornost nebyla věnována upevňování základních dovedností potřebných pro práci ve vyšších ročnících (čtení, geometrické učivo, pěvecké činnosti). Didaktická technika byla ve výuce účelně využívána.

V průběhu vyučování převažovalo důsledné dodržování psychohygienických zásad. Rozdílnou pracovní pohodu ovlivňovaly hlasové dispozice učitelek, účinné relaxační techniky a změny pracovního místa. Pouze výjimečně nebylo reagováno na únavu žáků.

Hodnocení výkonů žáků odpovídalo charakteru jednotlivých předmětů. K ověřování znalostí a míry porozumění novému učivu využívaly učitelky povzbuzující hodnocení, které působilo motivačně a zvyšovalo aktivitu žáků. Okamžité opravy chybných odpovědí a řešení úkolů poskytovaly účinnou zpětnou vazbu. Sešity žáků byly pravidelně kontrolovány, je sledována věcná správnost i úprava.

Žáci ve sledované výuce pracovali samostatně s učebnicemi a pracovními sešity. Ochotně komunikovali s učitelkami i spolužáky, soustředěně plnili zadané úkoly. Část výuky byla poznamenána nedůsledností v požadavcích na dodržování pravidel vzájemné komunikace.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, matematika a hudební výchova v 1. – 5. ročníku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk na 2. stupni školy

Personální podmínky pro výuku předmětu jsou optimální. Úplná odborná a pedagogická způsobilost vyučujících i jejich praktické zkušenosti výrazně přispěly ke kvalitě vzdělávání z hlediska věcné správnosti, didaktiky a metodiky sledovaného vyučovacího procesu.

Splnění vzdělávacích požadavků a realizaci záměrů vzdělávacího programu v předmětu český jazyk napomáhá navýšení stanovené minimální týdenní hodinové dotace o jednu vyučovací hodinu v 6. a 9. ročníku. Celoroční časové a obsahové rozvržení učiva a probraná učební látka plně odpovídají učebním osnovám. S ohledem na rámcové učební osnovy literatury a dodržení kontinuity ve vzdělávání však nebyly některými vyučujícími vymezeny cílové dovednosti z literární teorie pro jednotlivé ročníky.

V průběhu inspekce byla sledována výuka jazykového vyučování a slohu. Obsah a rozsah učiva byly přiměřené schopnostem žáků a v případě potřeby diferencované pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Promyšlená organizace výchovně-vzdělávací práce, logická návaznost zvolených činností a jejich vhodné časové rozvržení ve většině vyučovacích hodin umožnily

efektivní využití času a splnění vytyčeného cíle. Ojedinele se vyskytlo nepřiměřené pracovní tempo a velké množství úkolů a pojmů. Ve výuce byly vhodně uplatněny rozmanité vyučovací metody a formy práce i nenásilná propojenost jazykových, stylistických a literárních prvků. Tvůrčí učební styl se projevil zejména ve vyučovací hodině slohu výrazně činnostním pojetím, účelným začleněním prvků dramatické výchovy a vedením žáků s diferencovaným přístupem k aktivnímu učení a sebekontrolě. K dalším pozitivům sledované výuky náleželo uplatnění mezipředmětových vazeb, účelně zvolená aktualizace učiva a jeho výchovné využití. Klidná pracovní atmosféra a partnerský přístup vyučujících s přiměřenou tolerancí vedly žáky k aktivní spolupráci a napomáhaly rozvíjet jejich řečové dovednosti.

Výuka předmětu je velmi dobře zajištěna ucelenými řadami učebnic pro jazykové vyučování i pro literaturu. Další materiální zabezpečení předmětu je standardní, vzhledem k počtu žáků chybí dostatek jazykových příruček.

Většina vyučujících si průběžně zajišťovala zpětnou vazbu o pochopení a osvojení probíraného učiva, hodnocení výkonů žáků mělo motivující charakter. Část vyučovacích hodin postrádala vstupní motivaci žáků a dostatek prostoru pro závěrečné shrnutí učiva, zhodnocení práce a zadání domácího úkolu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk mají velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích

Dle učebního plánu 4. - 9. ročníku je organizována výuka dvou cizích jazyků, a to anglického jazyka a německého jazyka na základě volby žáků. K získání zájmu a vytváření pozitivního vztahu žáků nižších ročníků jsou ve škole zavedeny zájmové kroužky pro oba cizí jazyky. K rozvíjení zejména komunikativních jazykových dovedností jsou určeny žákům 7. - 9. ročníku volitelné předměty konverzace v anglickém jazyce a konverzace v německém jazyce, které významně ovlivňují výsledky vzdělávání.

Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti učitelů předmětu německý jazyk jsou personální podmínky pro jeho výuku příznivé, zcela kvalifikovaně je vyučován ve všech skupinách na 2. stupni. Přetrvává však dlouhodobý problém s úplnou kvalifikací učitelů předmětu anglický jazyk ve třídách na 1. i 2. stupni. Stanovené cíle v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků směřují k odbornému růstu učitelů cizích jazyků.

V průběhu inspekce byla hodnocena výuka anglického jazyka ve 4. a 5. ročníku, v níž se projevíly metodické a didaktické nedostatky. Úroveň výuky německého jazyka byla hodnocena ve vybraných skupinách 5. - 9. ročníku.

Škola nemá odborné jazykové učebny, výuka probíhá v kmenových učebnách, jejichž uspořádání nevytváří optimální podmínky zejména pro vzájemnou komunikaci žáků. Učební pomůcky a didaktickou techniku vyučující přenášejí. Názornost sledované výuky byla účelně podpořena učebními pomůckami. Používané učebnicové soubory jsou vhodné, pro německý jazyk jsou již zajištěny pro všechny žáky učebnice s novou pravopisnou normou.

Vyučovací hodiny německého jazyka byly zpravidla efektivní. Pokyny vyučujících byly přesné, žákům srozumitelné a v odpovídající míře udělované německy. Převažovala účelná organizace práce, vhodná volba učebních metod a střídání frontálních, skupinových a individuálních činností, jimiž se dařilo rozvíjet řečové dovednosti žáků. Zejména v nižších ročnících byla výuka založena na tvořivých činnostech, hře a imitaci. Mluvnické učivo bylo procvičováno komunikativním způsobem. Dílčí nedostatky se projevíly v metodice poslechu, kontrole porozumění a v nedostatečném vedení žáků ke správné výslovnosti. V části výuky byla v nadměrné výši uplatňována učební metoda gramaticko-překladová, převládalo vysvětlování a interpretace gramatického učiva. Zejména ve vyšších ročnících chyběly činnosti vyžadující od žáků kooperaci ke zdokonalování komplexních řečových dovedností.

Význam úvodní motivace žáků byl některými vyučujícími podceněn. K jejich aktivizaci přispělo pozitivní hodnocení a pochvaly. V žákovských knížkách převažuje klasifikace písemného prověřování mluvnického učiva a slovní zásoby, hodnocení ostatních jazykových dovedností, četby, překladu a řečové způsobilosti bylo ojedinělé. Hlediska psychohygieny výuky byla dodržena.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém jazyce na 1. stupni jsou hodnoceny jako průměrné, v předmětu německý jazyk byla kvalita výuky velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika na 2. stupni školy

Výuka předmětu matematika je zajištěna čtyřmi učitelkami s odbornou a pedagogickou způsobilostí, jedna však nemá požadovanou aprobaci. Personální podmínky příznivě ovlivnily výslednou kvalitu výuky.

Začleněné učivo je v souladu s obsahem učebních osnov. Jeho časové rozvržení bylo provedeno s ohledem na náročnost probíraných tematických celků a dává vyučujícím dostatek prostoru pro důkladné procvičení náročnějších partií a systematické opakování. Z tohoto hlediska je kladně hodnocena funkční součinnost vyučujících v rámci předmětové komise matematiky. Bezprostřední příprava na výuku byla zpravidla kvalitní a promyšlená, odpovídala specifickým výukovým cílům.

Učitelky vhodným způsobem prováděly vstupní motivaci žáků, v části vyučovacích hodin však chyběla náležitá průběžná motivace. Jen některé vyučující vhodně využívaly životních situací k aktivizaci žáků. Způsob ověřování pochopení nového učiva byl dostatečně promyšlen, otázky při zkoušení žáků nebyly zaměřeny jen na jeho pamětné zvládnutí, ale i na pochopení vztahů a souvislostí. Zdařilé výkony žáků byly většinou hodnoceny slovně, známkou jen v menší míře. Čtvrtletní práce z matematiky byly vždy vyhodnoceny, v případě zjištění nedostatků ve znalostech žáků byla přijímána následná opatření směřující k nápravě stavu. Kladem výuky byly vhodné pracovní tempo, práce s chybou a vyžadované zdůvodňování postupu při řešení úloh. V případě potřeby učitelky uplatňovaly individuální přístup. Žáci byli zpravidla vedeni ke spolupráci při kontrole správnosti výsledků i k sebehodnocení. Činnosti byly řízeny srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byly většinou přiměřené náročnosti učiva. Hlediska psychohygieny v průběhu výuky byla zpravidla respektována všemi vyučujícími.

Rezervy byly zjištěny především ve slabé aktualizaci, názornosti a interpretaci učiva, které nebyly dostačující pro pochopení vztahů a souvislostí. Rozvoji komunikativních dovedností žáků nebyla věnována patřičná pozornost. Některé vyučovací hodiny postrádaly závěrečné shrnutí a důkladnější kontrolu pochopení učiva.

Vybavení předmětu učebními pomůckami je na standardní úrovni, umožňuje plnit přijatý vzdělávací program, není však dostačující pro užívání metod práce, které motivují žáky k aktivnějšímu učení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika mají velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině přírodovědných předmětů (přírodověda, přírodopis, zeměpis)

Rozčlenění učiva všech předmětů je provedeno v souladu s učebními osnovami. Plánování výuky volitelného předmětu seminář a praktika z přírodopisu je správně zaměřeno na získávání základních odborně-manuálních dovedností žáků. Zařazené prvky praktického zeměpisu vhodně využívají možnosti místního regionu.

Předměty převážně vyučují učitelé se stanovenou odbornou a pedagogickou způsobilostí, nekvalifikovanost některých pracovníků se neprojevila ve vyučování negativně.

Rozdílné pojetí výuky, spočívající ve využívání různých metod a forem práce, způsobu hodnocení výkonů žáků i v různé úrovni využívání učebních pomůcek, mělo na motivaci žáků zásadní vliv.

Při kvalitní výuce založené na dobře organizované skupinové práci žáků, na jejich konkrétních znalostech místní krajiny i na vhodně využitých učebních pomůckách, včetně prostředků audiovizuální techniky, byli žáci průběžně a účinně motivováni. Použité vyučovací postupy vytvářely prostor k využití vzájemné zpětné vazby a pro sebehodnocení žáků. Efektivita výuky byla zvyšována častým využíváním vazeb mezi vyučovacími předměty. Zvolené způsoby práce přispívaly k rozvoji klíčových kompetencí žáků, zejména v oblastech jejich spolupráce a orientace při výběru informací.

Při tradiční skladbě vyučovacích hodin byla zaznamenána méně efektivní výuka, slabší úroveň motivace, aktivity žáků a jejich nevýrazná komunikace. Snížení kvality výuky bylo způsobeno také nedostatky některých učitelů v oblastech didaktiky a správnosti jejich jazykového projevu.

Skladba vyučovacích hodin odpovídala psychohygienickým zásadám, pracovní klima bylo příznivé. V průběhu výuky však chybělo zařazování relaxačních prvků.

Laboratorní práce z přírodopisu jsou konány v souladu s požadavky učebních osnov, protokoly z nich jsou na odpovídající úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vyučovacích předmětech přírodověda, přírodopis a zeměpis jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů (dějepis, občanská výchova, rodinná výchova)

Plánování učiva všech předmětů koresponduje s učebními osnovami. Z hlediska časového řazení tematických celků byly zjištěny nedostatky v celoročním naplánování obsahu učiva občanská výchova v šestém ročníku. Vyučující nevhodně přizpůsobila plánování učiva používané učebnici, ve všech ostatních předmětech i ročnících bylo provedeno správně. Příprava učitelek na vyučování byla zodpovědná a velmi pečlivá.

Sledované předměty vyučují čtyři učitelky, z nichž pouze jedna nesplňuje podmínku odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost však neměla negativní vliv na kvalitu výuky.

Vstupní motivace byla účinná, odehrávala se většinou v rovině frontálního opakování minulého učiva, případně měla podobu diskuze s úzkou vazbou k tématu hodiny. V některých hodinách byly na začátku vyučovací jednotky vhodně zařazeny hravé prvky s jednoznačně motivačním účinkem. Vysokou úroveň vykazovala průběžná motivace vycházející z činnostního charakteru výuky.

Téměř veškerá sledovaná výuka se vyznačovala pevnou a promyšlenou stavbou. Učitelky dbaly na porozumění probíranému učivu, jeho průběžné pochopení ověřovaly problémovými otázkami, cíleně vedly žáky k naplnění deklarovaného tématu hodiny. Výuku účelně obohacovaly krátké žákovské referáty, zajímavým prvkem byla i prezentace výsledků ankety realizované žáky mezi obyvateli města. Nechyběla vhodná aktualizace, názornost, mezipředmětové vazby, hry a soutěže, práce s učebnicemi, encyklopedickými příručkami a odbornými texty. V některých vyučovacích hodinách byla účelně zařazena skupinová výuka, zajímavým a obohacujícím prvkem byla možnost mluvčího skupiny podílet se na návrhu klasifikace a hodnocení ostatních členů skupiny řešících společné úkoly. Při prezentaci výsledků skupinové práce byl dán žákům dostatečný prostor pro formulaci jejich názorů na zadané téma, většinou byla korigována úroveň jejich verbálního projevu. Jako vysoce pozitivní hodnotí ČŠI vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem, což především ve výuce občanské a rodinné výchovy plně koresponduje s výchovným pojetím předmětu.

Činnostní charakter výuky a realizované psychohygienické prvky ve vyučování velmi účinně pomáhaly udržet pozornost žáků.

V malé části výuky převládal zdouhavý výklad nového učiva, předimenzování vyučovací jednotky činnostmi a neusměrňování příliš hlučné vzájemné diskuze žáků při řešení skupinových úkolů. Tyto jmenované nedostatky negativně ovlivnily psychohygienu sledovaného vyučování.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, jejichž prostředí nebylo vždy podnětné. Učitelky v hodinách účelně používaly encyklopedické příručky a slovníky, vlastní odborné texty, ukázky z krásné literatury, obrazový a fotografický materiál, mapy, atlasy, audiovizuální techniku. Škola postupně zavádí dobře volené jednotné řady učebnic (dějepis, občanská výchova), v rodinné výchově však učebnice žákům nebyly poskytnuty, což je v rozporu s platným právním předpisem.

Výuku společenskovědních předmětů učitelky vhodně doplňují besedami na aktuální témata (kriminalita, drogy, život města, bezpečnost na silnici) a exkurzemi (Parlament ČR, Úřad práce Šumperk, okolní výrobní podniky, muzeum, hraniční pevnůstky). Svůj odborný rozhled v předmětu občanská výchova si mohou učitelky rozšiřovat díky odborným časopisům, které škola odebírá. Aktivní je jejich účast na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků a letních školách pro učitele.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vyučovacích předmětech dějepis, občanská výchova a rodinná výchova jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Pro zhodnocení výsledků vzdělávání a výchovy škola využívá komerčně zakoupené testy pro žáky 5. a 9. ročníku a dále vedení školy nepravidelně zadává vlastní srovnávací prověrky z matematiky a českého jazyka. Hodnocení dosažených výsledků ve výchově a vzdělávání je částečně obsaženo v dokumentu Výroční zpráva školy za školní rok 2001/2002 a dále v přehledech klasifikace, které jsou přílohou zápisů z jednání pedagogické rady. Vzhledem k nahodilosti v zadávání testů a absenci vlastních nezávislých evaluačních nástrojů vedení školy není dosud vytvořen komplexní systém pravidelného hodnocení výsledků vzdělávání. V případě negativních zjištění přijímá vedení školy určitá opatření (pohovory s pracovníky, podněty k hospitační činnosti, přiznávání nenárokových složek platu, východisko pro další vzdělávání pedagogických pracovníků).

Kontrolou bylo zjištěno, že ve škole se ve vyšším počtu (zvláště na 2. stupni) vyskytují neprospívající žáci. Mnozí z nich, i přes opakované neúspěchy, neprošli psychologickým vyšetřením, není u nich dokladováno jednání se zákonnými zástupci. Náležitá pozornost jim není věnována ani ze strany předmětových komisí, ani ze strany vedení školy, které k dané problematice zaujímá pouze konstatující postoj.

Úspěšná je účast žáků v soutěžích a olympiádách okresního a krajského měřítka, významné bylo umístění v soutěži celostátního rozsahu (soutěž Ministerstva vnitra s protidrogovou tematikou).

Úroveň průběhu vzdělávání a výchovy je ve sledovaných předmětech celkově velmi dobrá.

SOUČÁSTI ŠKOLY

MATEŘSKÁ ŠKOLA

Spontánní a řízené činnosti

Pro spontánní činnosti je stimulující zejména prostředí, které nabízí volně dostupné hračky, pomůcky a další materiál v centrech aktivit (domácnost, kostky, ateliér, manipulace a hry atd.). Učitelky svým přístupem a spoluúčastí podporovaly osobnostní rozvoj a seberealizaci dítěte. Vytvářely podmínky pro vzájemnou spolupráci a komunikaci mezi dětmi. Dostupnost herního materiálu vedla děti k větší samostatnosti při výběru hry i při úklidu po hrách. Ve spontánních činnostech převládala příznivá atmosféra, vztahy mezi dětmi byly přátelské. Možnost seberealizace neuplatnily děti, které přicházely do mateřské školy po 8. hodině. V dopoledním programu byl věnován větší časový prostor řízeným aktivitám. V průběhu volných her učitelky vedly děti k dodržování dohodnutých pravidel práce v centrech aktivit. Průběh a výsledky dětských činností učitelky hodnotily většinou individuálně, převažovalo pozitivní hodnocení.

Bezprostřední příprava spontánních činností vycházela z tematických plánů výchovně-vzdělávací práce. Učitelky podporovaly sociální rozvoj dětí ve skupinových hrách, vedly je k vzájemnému respektování a toleranci. Využívaly metody aktivního učení, manipulování a experimentování.

V řízených činnostech učitelky většinou uplatňovaly úvodní i průběžnou motivaci podporující zájem dětí. Nenásilně vedené rozhovory i řízená komunikace s určitým tematickým cílem vyrovnávaly poměr verbálního projevu učitelky s projevem dětí. Emotivní motivace, kreativní přístup učitelky k dětem ve věkově smíšené třídě vedly k jejich aktivnímu zapojení do všech činností, děti prokazovaly velmi dobré dovednosti a znalosti. Při práci v centrech převažovala pestrá a zajímavá nabídka. Hodnocení motivovalo děti k činnostem. V řízených pohybových činnostech bylo méně účinné provedení zdravotních cviků.

Cíle řízených činností učitelky volily vzhledem ke složení třídy a schopnostem dětí. Navazovaly na předcházející zkušenosti a dovednosti a dále je rozvíjely. Uplatňovaly zpravidla přirozené učení a metody vedoucí k aktivizaci dětí. Střídalý frontální a skupinovou organizaci.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Úroveň pohybových dovedností odpovídala vývojovým a individuálním možnostem dětí. Při výtvarných, pracovních a grafických činnostech učitelky podporovaly rozvoj jejich jemné motoriky. Do sebeobslužných činností při stolování byly děti zapojovány částečně, větší samostatnost prokazovaly při úklidu po hrách, při oblékání a hygieně. Úroveň jazykových a řečových dovedností byla zajišťována stálou komunikací, řečovými vzory učitelek. Odpovídala věku a vývojovým možnostem dětí. Děti dokázaly vyjádřit své požadavky a potřeby. Ve vztahu k životnímu prostředí poskytuje MŠ dostatek příležitostí pro bezprostřední seznamování s přírodou.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce jsou celkově na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Předložené Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 11. října 2001 čj. 21 585/01-21 je v souladu se Zřizovací listinou Základní školy Hanušovice, okres Šumperk ze dne 28. května 2001 čj. 280 501/2A a Dodatkem ke zřizovací listině – školní klub ze dne 15. listopadu 2001.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM ZA OBDOBÍ - ROK 2001

Dodržení závazných limitů regulace zaměstnanosti

Dodržení závazných ukazatelů mzdové regulace bylo vyhodnoceno porovnáním ukazatelů stanovených v rozpisech rozpočtů na rok 2001 a skutečným čerpáním mzdových prostředků vykázaných ve statistickém „Sumáři pracovníků a mzdových prostředků v regionálním školství za 1. - 4. čtvrtletí 2001“ - výkaz Škol (MŠMT) P 1-04. Prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci byly vyčerpány ve výši stanovené rozpočtem. V limitu počtu pracovníků byla vykázána úspora 1,6 nepedagogického pracovníka (přepočtený stav).

Závazné ukazatele mzdové regulace byly dodrženy.

Kvalita zpracování zúčtování státních prostředků včetně dodržení stanovených termínů

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly v předepsaném termínu řádně vyúčtovány.

Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu bylo provedeno v souladu s platným právním předpisem.

Efektivní využívání finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu

Dle rozpočtu na rok 2001 schváleného referátem školství Okresního úřadu Šumperk byly škole přiznány finanční prostředky ze státního rozpočtu na platy a ostatní platby za provedené práce, na zákonné odvody včetně přídelu do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) a na přímé ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Kontrolou byly zjištěny dílčí nedostatky v oblasti odměňování, přidělování finančních prostředků do FKSP a jejich čerpání. Finanční prostředky na ONIV byly vyčerpány na nákup učebních pomůcek pro dyslektické žáky a nákup učebnic, knih a učebních pomůcek pro ostatní žáky, na plavecký výcvik žáků, na další vzdělávání pedagogických pracovníků a cestovné s tím spojené, na nákup osobních ochranných pracovních prostředků a úhradu věcných nákladů na obědy zaměstnanců.

Využití prostředků přidělených ze státního rozpočtu na neinvestiční výdaje za hospodářský rok 2001 je hodnoceno jako efektivní a hospodárné. Zjištěné nedostatky zásadním způsobem neovlivnily čerpání prostředků státního rozpočtu.

Úroveň zpracování výroční zprávy o hospodaření

Kontrola byla předložena výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001, která obsahovala náležitosti dle platného předpisu.

Výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001 byla vypracována v souladu s platným právním předpisem.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy před inspekcí
2. Rozhodnutí MŠMT ČR o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 21 585/01-21 ze dne 11. října 2001
3. Zřizovací listina čj. 280 501/2A Základní školy Hanušovice, okres Šumperk vydaná Městem Hanušovice dne 28. května 2001

4. Dodatek ke zřizovací listině – školní klub ze dne 15. listopadu 2001
5. Zahajovací výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V3-01 za školní rok 2002/2003, Výkaz o MŠ podle stavu k 30. září 2002
6. Výjimka z počtu dětí ve třídě na školní rok 2002/2003 ze dne 10. května 2002
7. Vybraná povinná dokumentace školy: řád školy, rozvrh hodin, třídní knihy školního roku 2002/2003 a školního roku 2001/2002, třídní výkazy a katalogové listy žáků, personální a mzdová dokumentace zaměstnanců (doklady o dosaženém vzdělání, jmenovací dekrety, pracovní náplně, platové výměry, rozhodnutí o přiznání příplatků za vedení, osobních příplatků, zvláštních příplatků a mimořádných odměn), zápisy z jednání pedagogické rady, Výroční zpráva o činnosti ZŠ Hanušovice za školní rok 2001/2002 a zpráva o hospodaření školy za rok 2001, přehledy výchovné práce mateřské školy, přehledy docházky mateřské školy, evidenční listy dětí – školní rok 2002/2003
8. Učební plán 1. – 9. ročníku ve školním roce 2002/2003 ZŠ Hanušovice, okres Šumperk
9. Organizační řád ze dne 1. července 1999, režim dne a vnitřní řád mateřské školy
10. Provozní řady odborných učeben
11. Plán a náplň práce výchovné poradkyně pro školní rok 2002/2003
12. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy na školní rok 2002/2003
13. Plán práce – školní rok 2002/2003
14. Pracovní plán pro školní rok 2002/2003 MŠ při ZŠ Hanušovice (včetně plánu kontrolní činnosti)
15. Plán rozvoje ZŠ, MŠ, ŠJ, ŠD na léta 2002 – 2007 ze dne 15. července 2002
16. Vnitřní pokyn ředitele školy k hodnocení žáků ze dne 1. července 1999
17. Vnitřní platový předpis s účinností od 1. července 2001
18. Plán hospitací vedení školy pro školní rok 2001/2002, hospitační záznamy vedení školy za školní roky 2001/2002 a 2002/2003
19. Tematické plány učiva sledovaných předmětů
20. Zápisy z provozních porad a zápisy z jednání metodických orgánů školy
21. Vybrané deníčky, žákovské knížky, sešity, čtvrtletní práce z matematiky, slohové práce z českého jazyka, pravopisná cvičení z českého jazyka na 1. stupni, protokoly laboratorních prací z přírodopisu za školní rok 2001/2002 a 2002/2003
22. Jmenovací dekret ze dne 10. června 1999 do funkce ředitele školy
23. Závazné ukazatele rozpočtu roku 2001 z Okresního úřadu Šumperk
24. Výkaz Škol (MŠMT) P 1-04 o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za rok 2001
25. Mzdové listy zaměstnanců za rok 2001
26. Podklady pro výplatu osobních příplatků a odměn za rok 2001
27. Dohody o pracích konaných ve vedlejších pracovních poměru za rok 2001
28. Rozpočet po interní úpravě k 30. listopadu 2001 od Okresního úřadu Šumperk, referátu školství ze dne 27. listopadu 2001
29. Přehled o výši celkové dotace za rok 2001
30. Rozbor hospodaření za rok 2001 - dotace od Okresního úřadu Šumperk, referátu školství,
31. Rozvaha příspěvkových organizací (Úč OÚPO 3-02) sestavená k 31. prosinci 2001 (Rozvaha za období 12/2001)

32. Výkaz zisku a ztráty (Úč OÚPO 4-02) sestavený k 31. prosinci 2001 (Výsledovka za období 12/2001 za středisko 200 – Okresního úřadu Šumperk, referát školství)
33. Příloha příspěvkových organizací (Úč OÚPO 5-02) sestavená k 31. prosinci 2001
34. Roční účetní kniha - účtu za 1 - 12/2001
35. Vnitřní předpis pro zpracování účetnictví, směrnice pro provádění odpisů hmotného investičního majetku a nehmotného investičního majetku v základní škole, směrnice pro evidenci a účtování hmotného a nehmotného majetku a zásob, směrnice pro oběh písemností a účetních dokladů platné v kontrolovaném období
36. Účtový rozvrh pro rok 2001
37. Kolektivní smlouva platná pro rok 2001
38. Zásady pro používání fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) ze dne 1. června 2001
39. Směrnice ředitele školy o používání prostředků FKSP na rekreaci, na rehabilitaci na rok 2001 ze dne 1. června 2001
40. Rozpočet FKSP za rok 2001
41. Účetní doklady a bankovní výpisy z FKSP za rok 2001
42. Konta nákladových a ostatních účtů a účetní doklady ve vztahu k finančním prostředkům přiděleným ze státního rozpočtu za rok 2001
43. Směrnice pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP) zaměstnancům škol z 1. ledna 1995
44. Seznam pracovních činností a povolání pro poskytování OOPP v Základní škole Hanušovice, Hlavní 145
45. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2001
46. Výkaz o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 podle stavu k 30. září 2001
47. Třídní knihy pro školní rok 2001/2002
48. Docházka dětí mateřské školy za měsíc září 2001
49. Směrnice pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen OOPP) zaměstnancům škol z 1. ledna 1995
50. Seznam pracovních činností a povolání pro poskytování OOPP v Základní škole Hanušovice, Hlavní 145
51. Pokladní kniha roku 2001
52. Docházka dětí mateřské školy za měsíc září 2001

ZÁVĚR

Personální zabezpečení výuky v základní škole z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti učitelů umožňuje plnit vzdělávací program. Aktivita učitelů v rámci dalšího vzdělávání a jejich účelná spolupráce především v metodickém sdružení se pozitivně odrazily na kvalitě sledované výuky. Rezervy byly shledány v práci předmětových komisí, jejich potenciál není dostatečně využíván k systematickému vedení nekvalifikovaných

a začínajících učitelů. Pedagogický sbor mateřské školy je stabilizován. Učitelky projevují zájem o svůj odborný růst. V činnosti mateřské školy je patrná funkční spolupráce obou pracovišť.

Materiálně-technické podmínky školy ZŠ umožňují plnit vzdělávací program, pouze standardní vybavení učebními pomůckami a audiovizuální technikou limituje používání moderních metod práce. Vybavení mateřské školy je zastaralé, inventář je obnovován minimálně. Přes průměrné materiální podmínky plní mateřská škola cíle v oblasti výchovy a vzdělávání.

Ve výuce sledovaných předmětů výrazně převládala pozitiva. Organizace, formy a metody práce jednotlivých vyučujících měly kvalitativně rozdílnou úroveň, většinou však respektovaly charakter učiva. Byly zařazovány převážně didaktické metody a formy práce, které podporovaly aktivní učení žáků, chápání učiva v souvislostech a propojení teoretického učiva s praktickým využitím. Nebyl důsledně rozvíjen verbální projev žáků, menší pozornost byla některými vyučujícími věnována motivaci. Výuka výchovných předmětů zohledňovala jejich specifické cíle. Kladem byla věcná a odborná správnost výuky a pozitivní přístup učitelů k žákům. Malá pozornost je věnována neprospívajícím žákům.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti mateřské školy pozitivně ovlivnily přístup učitelek k dětem, uplatňovaná motivace a vstřícná komunikace. Velmi dobré průběhové výsledky u dětí byly zaznamenány zejména ve třídách, kde pedagogické pracovnice uplatňovaly metody prožitkového a smyslového učení.

Prostředky státního rozpočtu čerpané v oblasti neinvestičních výdajů byly použity hospodárně a účelně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Viktor Verner	Mgr. Viktor Verner v. r.
Členové týmu	PhDr. Marcela Hanáková	PhDr. Marcela Hanáková v. r.
	Mgr. Zonna Němcová	Mgr. Zonna Němcová v. r.
	RNDr. Ladislav Pluskal	RNDr. Ladislav Pluskal v. r.
	Mgr. Marie Pospíšilová	Mgr. Marie Pospíšilová v. r.
	Mgr. Danuše Zálešáková	Mgr. Danuše Zálešáková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Miroslava Klčová, Sylva Procházková, Hana Vyhnánková

V Šumperku dne 6. listopadu 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. listopadu 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis

Mgr. Jaromír Straka Mgr. Jaromír Straka v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje odbor školství, mládeže a tělovýchovy	2002-12-11	135 277/02-005133

Kosmonautů 10 779 00 Olomouc		
Zřizovatel: Město Hanušovice, Hlavní 92, 788 33 Hanušovice	2002-12-11	135 276/02-005133

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly vzneseny.